

Slow design

Het Amsterdamse restaurant Merkelbach is gevestigd in het koetshuis van Huize Frankendael, een vroegere buitenplaats. Interieurarchitecten Tineke Groen en Ariëne Matser namen alle tijd voor het interieurontwerp van het restaurant, en lieten zich daarbij inspireren door de historie van het monument.

Restaurant Merkelbach, genoemd naar stadsarchitect Ben Merkelbach die tot 1961 Huize Frankendael bewoonde, is gevestigd in het koetshuis van dit zeventiende-eeuwse buitenhuis. Hoewel het zich inmiddels binnen Amsterdam bevindt, hoef je maar even op het terras van Merkelbach te gaan zitten – met uitzicht op de stijltuin en Park Frankendael – om je mijlenver van de stad te voelen. Tineke Groen van Groen en Schild Architecten en Ariëne Matser van Amstudio hebben beiden hun eigen bureau en zijn al bevriend sinds de kunstacademie. Ze delen een belangstelling voor historie, kunst en vormgeving en vinden het belangrijk om naast hun

‘reguliere’ projecten van tijd tot tijd samen aan een ‘verdiepingsproject’ te werken. Merkelbach is daar een typisch voorbeeld van.

Tegenstellingen

“We hebben echt ruimschoots de tijd genomen voor dit project” aldus Groen, “we hebben er driekwart jaar aan gewerkt. Omdat we iets speciaals wilden voor deze plaats, hebben we erg moeten zoeken naar het concept.” Matser: “Uit respect voor Huize Frankendael wilden we reageren op de omgeving, op de ruimte.” Daarbij moest het interieur vooral niet te nostalgisch worden, maar juist een grootstedelijke

uitstraling krijgen. Vandaar dat Groen en Matser kwamen met de concepten ‘Koetshuis in een metropool’ en ‘Eten bij de familie Merkelbach’. Deze twee formuleringen verenigen het culturele grootstedelijke karakter van Huize Frankendael – een Rijksmonument met een cultureel programma – met het huiselijke karakter van het restaurant: dineer je bij Merkelbach, dan eet je bij familie.

Deze ogenschijnlijke tegenstellingen maakten dat het enige tijd duurde voordat Groen en Matser vast omliggende ideeën kregen voor het interieurontwerp. Daarbij kwam nog, dat ze alle factoren die van invloed waren op de beleving van de ruimte wilden incalculeren: de buitenruimte – een bijzondere tuin waar ze met hun ontwerp op aan wilden sluiten – en de verschillen tussen ochtend en avond, en tussen zomer en winter.

Portret

Eigenlijk viel alles pas op zijn plaats toen de keuze voor de vloer gemaakt was. “De vloer moest donker zijn, daarover waren we het eens. In eerste instantie wilden we hout gebruiken, maar uiteindelijk vonden we natuursteen beter passen. Toen we dat eenmaal besloten hadden ging het snel.” Voor het kleurenpalet lieten ze zich inspireren door een achttiende-eeuws portret, dat citroengeel en roze bevat – kleuren die terug te vinden zijn in de maquette van het interieur. Groen: “Vanuit het monument waren de kleuren okergeel en grijs een gegeven. Toen wij dit wilden aanvullen met citroengeel en roze hebben we wel discussies gehad met de opdracht-

gevers, maar wij waren ervan overtuigd dat dit paste.” De uitgesproken kleuraccenten in het verder rustig gehouden kleurenschema voorkomen een teveel aan ‘nostalgie’; het resultaat is een fris, harmonieus en eigentijds interieur. Het citroengeel komt onder andere terug in de rugleuning van de speciaal voor het restaurant ontworpen bank, bekleed met vilt van Claudy Jongstra.

Respectvol

Uit de respectvolle manier waarop de ‘eigenaardigheden’ van het monument zijn behandeld, valt af te leiden dat Groen en Matser geen nieuwkomers zijn als het gaat om renovatie. Groen: ” We doen regelmatig renovatieprojecten. Het is mooi dat je bestaande gebouwen met enkele ingrepen een tweede leven kunt geven.” In Merkelbach werden de oude balken gerestaureerd. Wie direct bij het betreden van het restaurant omhoog kijkt, kan de oorspronkelijke dakconstructie ontwaren. “Die hebben we deels

in het zicht gelaten, dat geeft historie aan het pand.” De nieuwe keuken is als volume in de hooizolder van het koetshuis geplaatst. De oorspronkelijke keuken werd ingericht als aparte ruimte voor gezelschappen. Het monumentale karakter van deze ruimte met zijn gewelfde plafond werd zoveel mogelijk intact gelaten. Het meubilair en de bijzondere verlichting, een grote cirkel van fietslampjes, zorgen daarbij voor het contrast.

Koetshuisverleden

De inrichting moest vooral tijdloos zijn, het mocht geen vluchtig decor worden. Om een ‘brocante’ effect te vermijden is de grote stallantaarn naast de ingang – een knipoog naar de oorspronkelijke functie van het pand – nieuw, hoewel naar oud model gefabriceerd. De tijdloosheid van Merkelbach zit hem niet alleen in het respectvol hergebruik van het bestaande pand, maar ook in het opnieuw gebruiken van materialen.

Project **Restaurant Merkelbach**
Restauratie **Architect Architectenbureau Fritz, Bussum**
Interieurarchitecten **Studio Groen+Schild, Deventer**
AM Studio, Amsterdam
Hoofdaannemer **Aannemersbedrijf Scheuer, Amsterdam**
Interieurbouw **Marcel Stappers, Amsterdam**
Plafonds **Kvadrat, Soft Cells**
Raamdecoratie **Nature Deco, Roll-up**
Gordijn entree **Silent Gliss Waves rail system + Kvadrat Divina 3**
Verlichting **Kreon/Artemide/Quasar/Citadel**
Stoelen **Accademia/Vela/LP/Linteloo,Tulipani**

“De bank is bekleed met Zwitserse paardendekens, passend bij het koetshuisverleden”, aldus Matser. “Al het meubilair, inclusief de bar en het buitenmeubilair is voor het restaurant ontworpen en gemaakt door Marcel Stappers.”

Kortom, alles is in het werk gesteld om de eigen uitstraling van dit monument zoveel mogelijk te benadrukken. Een gebouw dat al zoveel geschiedenis heeft, verdient het om in alle rust en zorgvuldigheid te worden ingericht.” Het proces is belangrijk” benadrukt Matser, “je moet veel tijd doorbrengen in het gebouw, niet alleen achter de tekenafel zitten.” Een geduldige, respectvolle manier van werken, door Groen treffend benoemd: “Dit is slow design.”

www.studiogroenenschild.nl
www.amstudio.nl

FOTO LINKSBOVEN
De rugleuning van de bank werd bekleed met vilt van Claudy Jongstra

FOTO RECHTS
In de voormalige keuken kan nu ook gedineerd worden

